

[Undervisnings- og forskningsministeren]

- Mange forskningsmiljøer er for små i international målestok, og midlerne bruges derfor for spredt og ineffektivt. Danske forskningsinstitutioner skal kvalificere sig til en øget andel af de hastigt voksende internationale forskningsbevillinger.
- Basisbevillingerne til forskning tildeles automatisk snarere end på grundlag af kvalitative vurderinger. Der er for ringe tilskyndelse til arbejdsdeling, koncentration, omstilling og fornyelse til fremme af kvalitet.
- Universiteterne og de højere læreanstalter har siden 1973 været underlagt fælles styrelsesregler, der er aldeles utidssvarende set i forhold til de beskrevne forandringer i vilkårene for uddannelserne og forskningen.

Med baggrund i ovennævnte tendenser, problemer og krav vil redegørelsen i de følgende afsnit skitsere en reform, der gennem anvendelse af markedsprincipper i bred forstand sikrer åbenhed, bevægelighed og internationalt niveau i uddannelserne og forskningen.

1. Friere udbud og friere valg af uddannelse

- Friere udbud og friere optag på institutionerne.
- Friere bevægelighed mellem uddannelserne og institutionerne og deraf følgende konkurrence på kvalitet.

Friere udbud og friere optag

Institutionerne skal have større frihed til at bestemme, hvilke godkendte uddannelser de vil udbyde, og der må skabes frit optag på så mange områder som muligt, dvs. at institutionerne selv bestemmer, hvem og hvor mange de optager af både studiestartere og studieskiftere, og hvordan optagelsen skal foregå.

Hvor dette ikke er muligt, skal der tilstræbes oprettet én samlet pladsramme for brede uddannelsesområder. For eksempel kan en lang række uddannelser inden for humaniora, teologi og samfundsvidenskab udgøre en sådan ramme. Institutionerne fordeler og fastlægger selv optagelseskapaciteten på de enkelte uddannelser inden for rammen.

Friere bevægelighed

Det skal være lettere at flytte mellem uddannelser og institutioner, og reglerne for studentermobilitet skal liberaliseres. Mulighederne

for at overføre merit skal øges og klargøres, jf. afsnit 2, og spildtid i forbindelse med studieskift og frafald skal minimeres. Derved spares også udgifter til uddannelsesstøtte.

Den friere bevægelighed skal føre de studerende, dvs. brugerne, til at stille større krav til undervisningen. Får de ikke kvalitet, kan de henvende sig på institutioner med en bedre reputation. Hvis en institution accepterer at optage en studerende, overføres bevillinger til den pågældende studerendes uddannelse, jf. afsnit 4.

Når brugerne på denne måde kan »stemme med fødderne« og »sive« mellem institutionerne, ansføres disse til at øge kvaliteten i undervisningen. Det forudsættes, at øget evaluering og en opstrammet censorordning udelukker enhver konkurrence om at sænke kravene, jf. afsnit 5.

Forsøgsordningen i 1992

Som et første skridt i denne retning gennemføres i 1992 en forsøgsordning, hvor uddannelserne opdeles i fire kategorier:

- uddannelser med frit optag,
- uddannelser med frit optag inden for en aftalt samlet ramme,
- uddannelser med centralt fastlagt adgangsbegrænsning,
- Åben Uddannelse med frit optag.

Uddannelsernes placering i de tre første kategorier er især afhængig af den hidtidige søgning, beskæftigelsesudsigterne, praktikkapaciteten og uddannelsesomkostningerne samt hensynet til Danmarks konkurrenceevne på længere sigt.

Det forudsættes, at institutionerne administrerer deres øgede frihed i overensstemmelse med, hvad de studerende og samfundet har behov for.

2. Et åbent uddannelsesnetværk

- Netværk med af- og påstigningstrin i stedet for uddannelsesbåse.
- Friere bevægelighed via netværket.
- Øget indsats mod institutionel protektionisme.
- Deltidsuddannelser (Åben Uddannelse) som del af netværket.
- Øgede muligheder for videre- og efteruddannelse via netværket.